

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
REPUBLIKA E MAQEDONISË SË VERIUT

11-5831/2
29-11-2022

ИЗВЕШТАЈ

за антикорупциска проверка на
одредбите од Законот за јавните набавки кои се однесуваат на управната контрола

Наслов:

- Закон за јавните набавки („Службен весник на Република Македонија“ бр.24/2019 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 87/2021)

Доставено барање мислење од овластен предлагач/по сопствена иницијатива :

По сопствена иницијатива, врз основа на член 17 точка 2 од Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси („Службен весник на Република Македонија“ бр.12/2019), а по одржан Колегиум на ден 27.05.2022 година.

Област: Финансии

Генерална оценка

1. Осврт на барањето :

Со овој закон се уредуваат начинот и постапките за јавни набавки, надлежностите на Бирото за јавни набавки, надлежностите на Државната комисија за жалби по јавни набавки и правната заштита во постапките за јавни набавки, како и правната заштита во постапките за доделување концесии и договори за јавно приватно партнество.

2. Разгледани / консултирани дополнителни материјали:

- Закон за спречување на корупцијата и судирот на интереси („Службен весник на Република Македонија“ бр.12/2019);

Адреса: ул. Пресвета Богородица бр.3, 1000 Скопје - Република Северна Македонија

Adresa: rr. Presveta Bogorodica nr.3, 1000 Shkup - Republika e MaqedonisësëVeriut

email: contact@dksk.org.mk

тел/tel: +389 2 3248 930 <https://www.dksk.mk>

- Правилник за начинот на избор на постапките за јавни набавки кои ќе бидат предмет на управна контрола, како и за начинот на вршење на управна контрола („Службен весник на Република Македонија“ бр.64/2019);
- Правилник за содржината на записникот од извршената управна контрола („Службен весник на Република Македонија“ бр.64/2019).

Државната Комисија за спречување на корупцијата, врз основа на член 17 точка 2 од Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси, а согласно со Методологијата за антикорупциска проверка на легислативата, по спроведената антикорупциска проверка на одредбите од споменатиот закон, го донесе следниот:

ЗАКЛУЧОК

Државната комисија за спречување на корупцијата, по извршената анализа и оценка на легислативата кои ја уредуваат управната контрола во Законот за јавните набавки, наиде на постоење на регулаторни ризици.

Образложение

Државната комисија за спречување на корупцијата по сопствена иницијатива врз основа на член 17 точка 2 од Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси, спроведе антикорупциска проверка на одредбите од Законот за јавните набавки кои ја уредуваат управната контрола и го утврди следното:

Во член 172 став (1) од Законот за јавните набавки е наведено „Управна контрола над примената на овој закон, освен на постапките за јавни набавки на договорните органи“ од членот 9 став (1) точка д од овој закон, врши Бирото пред испраќање на одлука за избор или за поништување на постапката“.

Од истото произлегува дека единствен надлежен орган за вршење управна контрола е Бирото за јавни набавки, дури и во постапките кои подложат на управна контрола а ги спроведува самото Биро. Имајќи го во предвид фактот дека во секој случај треба да се овозможи објективно и непристрасно вршење на управната контрола, се наметнува потребата од јасно дефинирани критериуми кои ќе значат исклучување на учество во управна контрола врз одреден предмет од страна на вработени државни службеници во Бирото. Неспорно е дека во член 173 од Законот за јавните набавки пропишани се услови за изземање, но заради елиминирање

на сомнежи кои може да доведат до корупциски ризик и судир на интереси, потребно е истиот да се доуреди и да се прошири предвидувајќи услови со кои при практичната примена нема да бидат загрозени начелата на објективност и непристрасност при одлучување. Притоа, да се има предвид Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси конкретно член 4 во кој е наведено:

(1) Секој е должен во вршењето на функцијата, јавното овластување и службената должност да постапува совесно, стручно, одговорно, чесно, ефикасно и непристрасно.

(2) Службеното лице во извршувањето на јавните овластувања и должности е должно да ги почитува начелото на законитост, начелото на еднаквост, начелото на јавност, етичките норми и професионалните стандарди, без дискриминација или повластвување на која било со целосно почитување на јавниот интерес.

(3) Службеното лице во вршењето на својата функција е должно да внимава на евентуален судир на интереси и при извршувањето на јавните овластувања и должности не смее да се раководи од лични, семејни, верски, партиски и етнички интереси, ниту од притисоци и ветувања од претпоставениот или од друго лице.

Во ваков конкретен случај, кога Бирото врши управна контрола над постапка за јавна набавка спроведена за потребите на самата институција, непостоењето на контролен механизам во позитивното право, може да се надмине доколку наодите од записникот од спроведената управна контрола задолжително се доставуваат до Министерството за финансии.

Некохерентната правна техника застапена во Законот за јавните набавки е отсликана во членот 175 кој иако насловен како Рок за завршување на управната контрола сепак во него е уредено дека „Управната постапка ќе се спроведе во рок од 10 дена од денот кога Бирото го известило договорниот орган за вршење управна контрола”, потоа во член 176 став (1) „По завршување на управната контрола, службениците што ја вршеле составуваат записник од извршената контрола“ за да во член 177 став (1) да е наведено „Управната контрола завршува со доставување на записник од извршена управна контрола“.

Од тука нејасно е дали во тoj рок од 10 дена се спроведува управната контрола, се составува записник и истиот се доставува. Ваквото законско решение без јасно определен рок за составување на записникот, а со тоа и за негова достава претставува непрецизна и недоуредена одредба која доведува до различно толкување при примената во практика и може да доведе до непотребно одлговлегување на постапката, а со тоа да продуцира корупциски ризик бидејќи остава можност за дискреција на службениците кои ја извршиле управната контрола сами да го утврдат, а не ја исклучува одговорноста и на одговорното лице.

Заклучоци и препораки

Државната комисија за спречување на корупцијата при спроведената анализа и проверка на горенаведените одредби заклучи дека е потребно да се преземат чекори за надминување на вака констатирани состојби во насока на:

- јасно дефинирани критериуми кои ќе значат исклучување на учество во управна контрола врз одреден предмет од страна на вработени државни службеници во Бирото, односно нивно доуредување и проширување со цел елиминирање на сомнежи кои може да доведат до корупциски ризик и судир на интереси;
- дефинирање на контролен механизам во случај кога Бирото врши управна контрола над постапка за јавна набавка спроведена за потребите на самата институција, а која подложи на управна контрола со цел обезбедување објективност и непристрасност на постапките;
- утврдување на рокот за изработка на записникот од спроведената управна контрола, а со тоа и рок за негова достава.

Според горенаведеното произлегува дека заради уредување на овие прашања е неопходна измена и дополнување на Законот за јавните набавки, при што се препорачува при изготвувањето на таквите измени и дополнувања да бидат вклучени и претставници од надлежните институции.

ДРЖАВНА КОМИСИЈА
ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА КОРУПЦИЈАТА
Претседател,
Билјана Ивановска

Изработил:Сања Игњатовска
Одобрил:Катица Николовска

Адреса: ул. Пресвета Богородица бр.3, 1000 Скопје - Република Северна Македонија

Adresa: rr. Presveta Bogorodica nr.3, 1000 Shkup - Republika e Maqedonisësë Veriut

email: contact@dksk.org.mk

тел/tel: +389 2 3248 930 <https://www.dksk.mk>